

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3040/2017
27.12.2017 .године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Весне Субић и Биљане Драгојевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступају пуномоћници Влада Барањ и мр Владимир Алишић, адвокати из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник мр Никола Јасика, адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 341/17 од 10.08.2017. године, у седници већа одржаној дана 27.12.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 341/17 од 10.08.2017. године у делу става првог изреке којим је потврђена пресуда Основног суда у Старој Пазови – Судске јединице у Инђији П2 528/15 од 19.04.2017. године у делу става првог изреке, у односу на забрану туженом приближавања тужили на удаљеност од 10 метара, забрану туженом приближавања месту становања тужиле на удаљености до 10 метара и забрану туженом наношења или покушаја наношења телесних повреда тужили, изазивања страха код тужиле претњом наношења телесних повреда тужили и њеном супругу ВВ из ..., са којим тужила живи у заједничком домаћинству.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 341/17 од 10.08.2017. године, па се **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 341/17 од 10.08.2017. године у преосталом делу става првог изреке и у ставу другом изреке и пресуда Основног суда у Старој Пазови – Судска јединица у Инђији П2 528/15 од 19.04.2017. године, у преосталом делу става првог изреке, тако што се:

а) **ЗАБРАЊУЈЕ** туженом ББ из ... свако даље узнемиравање тужиле АА из ..., вређањем тужиле, као и сваким другим дрским, безобзирним и злонамерним понашањем према тужили;

б) Ова мера заштите од насиља у породици може трајати 6 месеци од дана њеног одређивања, али се може продужавати све док не престану разлози због којих је мера одређена;

в) Свака странка сноси своје трошкове поступка

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови – Судске јединице у Инђији П2 528/15 од 19.04.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се ради заштите тужиље АА из ... према туженом ББ из ... одреде мере заштите од насиља у породици, и то забрана туженом приближавања тужиљи на удаљености од 10 метара, забрана туженом приближавања месту становања тужиље на удаљености до 10 метара и забрана туженом сваког даљег узнемиравања тужиље наношењем или покушајем наношења телесних повреда тужиљи, изазивањем страха код тужиље, претњом наношења телесних повреда тужиљи и њеном супругу ВВ из ..., а оца туженог, са којим тужилца живи у заједничком домаћинству у приземној породичној стамбеној згради у ... ближе описаној у изреци пресуде, те вређањем тужиље и њеног супруга, као и сваким другим дрским, безобзирним и злонамерним понашањем према тужиљи, те да мере заштите од насиља у породици могу трајати најдуже годину дана од њиховог одређивања, али се могу продужавати све док не престану разлози за које су одређене, као неоснован. Ставом другим изреке утврђено је да је предлог за одређивање привремене мере поднет дана 18.01.2016. године повучен. Ставом трећим одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка, док је ставом четвртим изреке тужилца АА ослобођена трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 341/17 од 10.08.2017. године, ставом првим изреке, жалба тужиље је, као неоснована одбијена, а жалба туженог делимично усвојена и делимично одбијена, па је пресуда Основног суда у Старој Пазови – Судска јединица у Инђији П2 528/15 од 19.04.2017. године потврђена у побијаном делу којим је одлучено о главној ствари (став 1. изреке), а преиначено решење о трошковима поступка из става 3. изреке пресуде, тако што је обавезана тужилца да туженом на име трошкова исплати износ од 320.970,61 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 19.04.2017. године до исплате, у року од 15 дана под претњом извршења. Ставом другим изреке обавезана је тужилца да туженом, на име трошкова другостепеног поступка, исплати 33.000,00 динара са законском затезном каматом од дана 10.8.2017. године до исплате, у року од 15 дана под претњом извршења.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилца је благовремено изјавила две ревизије, и то због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...55/14), па је оценио да је ревизија делимично основана. У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на остале битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је мајка туженог, живи у ... у стамбеној згради на којој је власник са $\frac{3}{4}$ идеалних делова. Тужени је у време

подношења тужбе живео са својом породицом у истом стамбеном објекту, у посебном делу – ..., док тужила са својим супругом живи у помоћном објекту који је преуређен за становање. Односи туженог и његових родитеља су поремећени и чести су вербални сукоби међу њима. Дана 09.11.2015. године тужила је позвала супругу туженог и непријатним тоном је рекла да тужени склони из гараже неке ствари, које сметају тужиљиним супругу за обављање ... делатности, којом се бави. Када се тужени вратио са посла дошло је до вербалног сукоба са тужиљом, када јој се обратио увредљивим речима. Након тога тужила је дошла до објекта где тужени живи, али је он изгурао напоље. Дана 12.11.2015. године код туженог су дошли у госте родитељи његове супруге, када је тужила дошла желећи да уђе код туженог, који јој то није дозволио, па је тужила покушала да уђе кроз прозор. Тужиљин супруг је тада позвао полицију која је изашла на лице места и упозорила туженог, а утврђено је да није било прекршаја ни кривичног дела. Дана 01.04.2016. године тужила је седела у дворишту и пила кафу за столом на тераси у предњем делу куће где живи тужени, када је он наишао, обратио јој се увредљивим речима, дошло је до вербалног сукоба тужиле и туженог, након чега је тужени, који не подноси дувански дим, а пошто је тужила пушила, преместио сто са шољом кафе тужиле на друго место. Односи странака су нарушени четири године, чланови породице се међусобно вербално провоцирају, а тужени се, након подношења тужбе иселио са својим члановима породице у кућу коју је купио.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев неоснован, с обзиром да су дуготрајно поремећени односи у породици ..., у којој нема члана породице који је у подређеном положају, нити има страха од других, већ је напротив, утврђено да се ради о међусобним и обостраним узнемиравањима услед нерешених имовинских односа у породици. На основу резултата целокупног поступка, нижестепени судови су утврдили да тужила није била жртва насиља и да јој не прети опасност од туженог, као и да ма која радња туженог код ње није изазвала страх, што би је у конкретном случају окарактерисало као жртву насиља, при чему није било доказа о физичком насиљу туженог, у контексту свих спроведених и правилно цењених доказа који су изведени у поступку.

Према оцени Врховног касационог суда нижестепени судови нису правилно применили материјално право када су оценили да у понашању туженог према тужилци нема елемената насиља у породици из члана 197. став 1. и став 2. Породичног закона. Наиме, наведеном законском одредбом прописано је да насиље у породици, у складу овог закона, јесте понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог члана породице, а насиљем у породици у смислу става 1. овог члана, сматра се нарочито, између осталог, и вређање, као и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање. Уколико суд утврди да постоји насиље у породици, овлашћен је, да у смислу члана 198. Породичног закона, одреди једну или више мера заштите од насиља у породици, којом се привремено забрањује или ограничава одржавање личних односа са другим чланом породице, које су одређене таксативно, по систему енумерације, тако да суд није овлашћен да одреди било коју другу меру.

Законска дефиниција насиља у породици омогућава свеобухватну заштиту, спречавање и сузбијање насиља у породици и обухвата све могуће видове испољавања насиља тј. свако дрско, безобзирно и злонамерно понашање којим се угрожавају основне вредности људског бића – његов телесни интегритет, душевно здравље и спокојство. Овако широко дефинисање појма насиља у породици је неопходно како би се омогућила правовремена реакција институције система на насиље у породици, тј. одређивање мере заштите од насиља у породици док оно још увек није попримило теже облике, јер се тиме може прекинути процес ескалације насиља. Дрскост, безобзирност и злонамерност су компоненте насиља у породици, његова суштинска обележја, која га јасно разликују од дозвољеног понашања. Ови појмови представљају типичне правне стандарде, чију садржину суд треба да попуни својим судом вредности. Да би критеријуми за конкретизацију ових правних стандарда довели до адекватне и првовремене реакције на насиље у циљу његовог спречавања, неопходно је да суд покаже „нулту толеранцију“ на насиље, што подразумева да се свако понашање које одступа од стандарда „нормалног“ опхођења и комуникације са члановима породице квалификује као насиље у породици.

Извршено породично насиље, без обзира на интензитет и облик испољавања, довољан је разлог за изрицање мера породично правне заштите, при чему треба имати у виду да породично насиље, по правилу, има узлазну линију у виду облика испољавања и последица које изазива, због чега је неопходно изрицање мера заштите онда када насиље још увек није попримило теже облике. Такође, изрицању мера заштите од породичног насиља има места и у периоду „примирја“ с озибром да је за ову врсту насиља карактеристичан циклус у испољавању-након фазе „примирја“ у којој се насилник „искрено“ каје и обећава да ће се променити, наступа фаза „гомилања беса“, која после одређеног времена кулминира и прераста у праву ерупцију насилничког понашања, да би после тога опет наступила фаза „примирја“. Сврха заштитних породично правних мера јесте да се њиховом применом спречи поновно извршење насиља у породици, да се обезбеди нужна заштита физичког и психичког интегритета, здравља и личне безбедности члана породице изложеног насиљу, као и да се отклоне околности које погодују и подстичу понављање насиља, односно извршење других видова насиља. Која мера заштите ће се изрећи зависи од конкретне радње која представља насиље у породици, опасности која се том радњом изазива, узнемирености члана породице за тако предузете радње, његове угрожености, као и процене степена опасности од поновљеног насиља. Мишљење саме жртве о степену опасности која јој прети такође утиче на сам избор мере заштите која ће у конкретном случају бити одређена, јер управо је жртва та којој се заштита пружа, тако да њена субјективна процена, заснована на искуству, представља кључни фактор приликом избора мере заштите која ће у сваком конкретном случају бити одређена.

Супротно мишљењу нижестепених судова, Врховни касациони суд је оценио да се у конкретном случају, у понашању туженог према тужили стичу сви елементи насиља у породици, без обзира што је у извештају полицијске патроле која је изашла на лице места дана 11.11.2015. године констатовано да нема елемената кривичног дела ни прекршаја, и да су се странке међусобно узнемиравале. Управо из овог писменог доказа, али и из свих доказа који су

изведени у току поступка, произлази да су међу странкама нарушени породични односи, а да је полиција на лице места излазила управо због понашања туженог према тужили, а на позив супруга тужиле и упозорила туженог на његово понашање према тужили. Чињеница да је тужила тражила од туженог да склони своје ствари из гараже, да је покушала да уђе у кућу туженог, као и да је пила кафу и пушила на тераси коју користи тужени, не оправдава понашање туженог, који је тужилу вређао, псовао, гурао и преместио јој сто на коме је пила кафу, што, према оцени Врховног касационог суда, представља дрско, безобзирно и злонамерно понашање туженог према тужили, а што је проузроковало да се тужила осети угроженом, узнемиреном и да изазове страх код тужиле од даљег насиља, истог или тежег облика.

С обзиром на све околности случаја, нарочито на чињеницу да се тужени у току поступка одселио са својом породицом и да са тужиљом не живи у истом дворишту, али и да постоји могућност да се са тужиљом сретне у граду, овај суд сматра да је одређивање мере забране даљег узнемиравања тужиле вређањем, као и сваким другим дрским безобзирним и злонамерним понашањем, као најблажом мером заштите од насиља у породици, могуће постићи сврху заштитних породично правних мера, у циљу обезбеђивања тужили мира, спокоја и безбедности и живота без страха од даљег насиља. У том смислу, одбијена је ревизија тужиле у односу на одређивање осталих предложених мера заштите од насиља у породици, као и у односу на одређивање мера према супругу тужиле (оцу туженог) с обзиром да он није поднео тужбу, а да у поступку није утврђено да у понашању туженог према оцу има елемената насиља у породици. Такође, Врховни касациони суд је оценио да је период од шест месеци трајања изречене мере довољан да би се постигла сврха одређивања те мере, с тим да се она може продужити док не престану разлози због којих је одређена.

Собзиром на делимичан успех тужиле у спору, али и на разлоге правичности из члана 207. Породичног закона, одлучено је да свака сноси своје трошкове поступка, због чега је одбијен и захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. и члана 416. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Љубица Милутиновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић